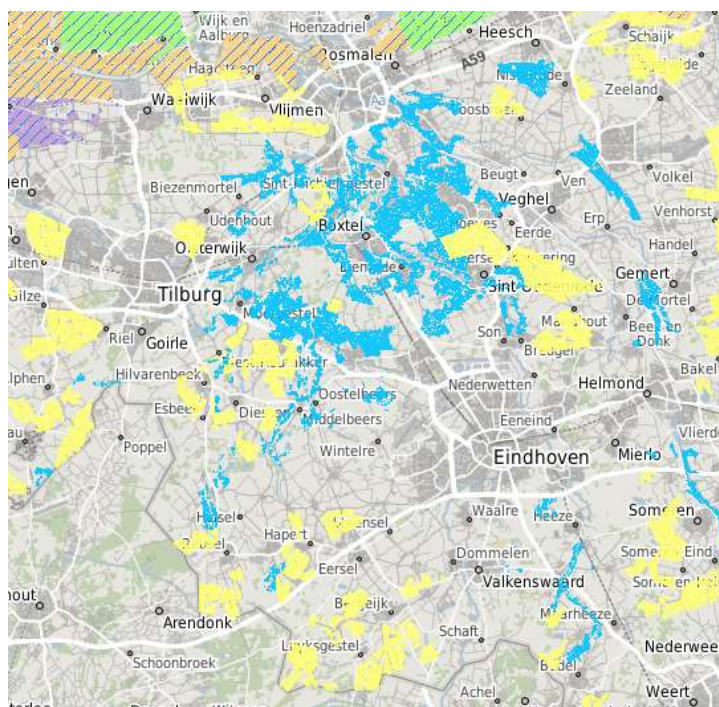

Beheerstrategie ANLb 2016

Collectief Midden- Brabant

Versie 28 september 2015

Vastgesteld door bestuur dd.

Inhoud

1.	Inleiding	3
2.	Uitgangssituatie 2015.....	5
2.1	Leefgebied open akkerlandschap klei met natte dooradering	5
2.2	Leefgebied open grasland met natte dooradering	5
2.3	Leefgebied open akkerlandschap zand	5
2.4	Droge dooradering vochtig.....	5
2.5	Toekomstbestendige duurzame waterlopen	5
2.6	Duurzaam peilbeheer	6
2.7	Groene zuivering	6
2.8	Duurzaam bodembeheer	6
3.	Ambitie 2016-2022	7
3.1	Leefgebied open akkerlandschap klei	7
3.2	Leefgebied open akkerlandschap zand	7
3.3	Droge dooradering vochtig.....	8
3.4	Toekomstbestendige duurzame waterlopen	9
3.5	Duurzaam peilbeheer	9
3.6	Groene zuivering	9
3.7	Duurzaam bodembeheer	9
4.	Indicatieve budgetverdeling.....	10
5.	Aanpak beheerstrategie	11
	 Bijlagen	 12
	Bijlage 1. Instapcriteria Open akkerlandschap op klei met natte dooradering	13
	Bijlage 2. Instapcriteria Open akkerlandschap op zand	14
	Bijlage 3. Instapcriteria Droge dooradering vochtig	15

1. Inleiding

Met ingang van 1 januari 2016 is het Collectief Midden-Brabant (hierna Collectief Midden) verantwoordelijk voor de contracten agrarisch natuur en landschapsbeheer. Bij deze nieuwe aanpak wordt er een contract gesloten tussen de provincie en het collectief, waarin afspraken worden gemaakt over het agrarisch natuur- en landschapsbeheer in het werkgebied van het collectief. Het Collectief is op haar beurt verantwoordelijk voor het feitelijke agrarische natuur en landschapsbeheer, dat door boeren en burgers wordt uitgevoerd. De verantwoordelijkheid voor de uitvoering van het beheer ligt dus bij het Collectief Midden-Brabant. Om een contract te kunnen sluiten met de provincie moet het collectief een gebiedsaanbod bij de provincie neerleggen. Dit gebiedsaanbod is de resultante van een gebiedsproces, waarin de volgende stappen worden doorlopen:

- Het collectief stelt in overleg met gebiedspartijen een beheerstrategie op. In deze strategie zijn de na te streven doelen opgenomen en de stappen om hiertoe te komen.
- Op basis van de beheerstrategie worden potentiële deelnemers benaderd om deel te nemen aan agrarisch natuur en landschapsbeheer (voorintekening).
- Na de voorintekening wordt een beheerplan gemaakt waarin het beheer voor het werkgebied van het collectief is weergegeven.
- Dit beheerplan wordt vertaald in een gebiedsaanbod aan de provincie.
- Dit gebiedsaanbod wordt ecologisch getoetst om te zien dat het voorgenomen beheer ook bijdraagt aan het behalen van de doelen van het provinciale natuurbeheerplan.

De kaders, die de provincie heeft gegeven voor het agrarisch natuur en landschapsbeheer zijn opgenomen in het natuurgebiedsplan van de provincie en de daarbij behorende handreiking. In het natuurgebiedsplan zijn de doelen gedefinieerd en in de handreiking (die tevens is geïntegreerd in het natuurgebiedsplan) zijn de minimale vereisten voor effectief beheer gedefinieerd. De beheerstrategie moet leiden tot het behalen van de doelen die in deze documenten zijn verwoord. E.e.a. natuurlijk binnen de mogelijkheden van het beschikbare budget.

In het natuurgebiedsplan zijn eveneens de doelen opgenomen, die de waterschappen middels ANLb 2016 willen realiseren. Het betreft het waterbeheer gekoppeld aan toekomstbestendige duurzame waterlopen, duurzaam peilbeheer, groene zuivering en duurzaam bodembeheer. In de praktijk is heel het werkgebied van het collectief opengesteld voor de inzet van beheer gekoppeld aan deze pakketten met uitzondering van stedelijke gebieden, EHS (bestaande natuur en gerealiseerde nieuwe natuur) en gebieden waar GGOR recent is afgerond.

In het collectief Midden-Brabant wordt voor 2016 een begin gemaakt met het realiseren van de waterdoelen. Deze zullen in 2016 verder uitgewerkt worden.

In het Natuurgebiedsplan van de provincie Noord-Brabant zijn doelen voor natuur en water gedefinieerd. In deze beheerstrategie voor collectief Midden-Brabant wordt de vertaling van deze doelen naar een regionale strategie uitgewerkt. De provinciale doelen zijn geformuleerd om een bijdrage te leveren aan het behalen van Europese, nationale en provinciale doelen. Het doel van de regionale strategie is om aan alle doelen een bijdrage te leveren.

De beheerstrategie van het collectief Midden-Brabant, die voor u ligt, bouwt voort op de kennis, ervaring en de contracten, die vanuit het verleden met PSAN en SNL agrarisch beschikbaar zijn.

Omdat het de eerste beheerstrategie van het collectief is en niet alle benodigde gegevens beschikbaar zijn om een afgewogen strategie te schrijven is het een 'Groeimodel'. Volgend jaar wordt deze strategie aangevuld met aanvullende informatie en keuzes die op basis van de aanvullende informatie dan worden gemaakt. Het is daarmee geen statisch maar een levend document.

Indien nodig wordt in deze beheerstrategie ook een uitstapje gedaan naar andere regelingen (StiKa, PSAN, regeling rustzones, Beleidsregels Natuur en Landschap, GLB, etc.) die nodig zijn om het uiteindelijke agrarische natuur en landschapsbeheer goed vorm te geven.

2. Uitgangssituatie 2015

2.1 Leefgebied open akkerlandschap klei met natte dooradering

In dit leefgebiedstype valt alleen het rivierkleigebied in het noorden van het werkgebied, tussen de A59 en de de Bergsche Maas. .

In de gebieden liggen (nagenoeg) geen lopende contracten. Een uitzondering betreft een aantal buitendijkse graslanden bij Doeveren.

2.2 Leefgebied open grasland met natte dooradering

In het werkgebied van collectief Midden-Brabant zijn geen leefgebieden begrensd van het type open grasland met natte dooradering. In de huidige situatie ligt in drie gebieden vlakdekkend weidevogelbeheer, waarvan de meeste overeenkomsten in 2016 aflopen. Dit beheer kan niet worden voortgezet.

2.3 Leefgebied open akkerlandschap zand

Binnen het leefgebied open akkerlandschap op zandgronden kunnen zeven zoekgebieden worden gedefinieerd. In drie van deze zoekgebieden (te weten: De Zeeg – Vughtse Gement, Rielsche Heide en de Schijndelsche Heide) liggen op dit moment overeenkomsten voor agrarisch natuurbeheer. Een groot deel van deze overeenkomsten betreft vlakdekkend weidevogelbeheer, waarvan de meeste overeenkomsten in 2016 aflopen. Daarnaast liggen er overeenkomsten voor akkerranden, die aansluiten bij de ambitie voor dit leefgebied open akkerlandschap.

In de overige vier gebieden (te weten: Hilvarenbeek, Reusel-De Mierden, Cranendonck – Budel Oost en de Jekschotse Heide) liggen geen lopende overeenkomsten. Ondernemers in deze gebieden zijn nauwelijks bekend met ANLb. Onbekend is hoe groot de deelnamebereidheid in deze gebieden is.

2.4 Droge dooradering vochtig

Het leefgebied droge dooradering vochtig neemt binnen het werkgebied van collectief Midden-Brabant een groot areaal in beslag. Bovendien zijn de zoekgebieden van dit type leefgebied versnipperd. De begrenzing betreft net name de beekdalen lemige bodem en met hoge kweldruk. Het grootste en belangrijkste zoekgebied betreft 't Groene Woud. Daarnaast kunnen de Groote heide, Budel en Strijper Aa, Helvoirts broek, Kampina Zuid, 't Dommeldal/ Essche stroom en de Reusel worden onderscheiden.

Momenteel liggen met name in 't Groene Woud veel overeenkomsten voor landschapselementen, die zijn afgesloten in het kader van het Project Agrarisch Landschapsbeheer (PAL). Daarnaast liggen hier individuele overeenkomsten via de SNL voor landschapselementen en botanisch beheer. Vlakdekkend botanisch beheer is verder te vinden in de zoekgebieden de Reusel en de Groote Heide.

2.5 Toekomstbestendige duurzame waterlopen

Het waterbeheer 'toekomstbestendige duurzame waterlopen' is nieuw in het natuurgebiedsplan 2016. In het werkgebied van het Collectief Midden-Brabant zijn geen contracten gesloten in dit kader

via de SNL, omdat deze mogelijkheid voorheen niet bestond. Er is wel wat ervaring opgedaan in het stimuleringskader met vergelijkbare beheerpakketten.

2.6 Duurzaam peilbeheer

Het waterbeheer 'duurzaam peilbeheer' is nieuw in het natuurgebiedsplan 2016. In het werkgebied van het Collectief Midden-Brabant zijn geen contracten gesloten in dit kader via de SNL, omdat voorheen deze mogelijkheid niet bestond. Onderzocht zal worden hoe dit later indien noodzakelijk voor de natuurontwikkeling in het plan kan worden ingepast.

2.7 Groene zuivering

Het waterbeheer 'groene zuivering' is nieuw in het natuurgebiedsplan 2016. In het werkgebied van het Collectief Midden-Brabant zijn geen contracten gesloten in dit kader via de SNL, omdat deze mogelijkheid voorheen niet bestond.

2.8 Duurzaam bodembeheer

Het waterbeheer 'duurzaam bodembeheer' is nieuw in het natuurgebiedsplan 2016. In het werkgebied van het Collectief Midden-Brabant zijn geen contracten gesloten in dit kader via de SNL, omdat voorheen deze mogelijkheid niet bestond.

3. Ambitie 2016-2022

Het ambitieniveau zoals dat hieronder beschreven is gaat uit van de nu aanwezige kennis bij de partijen. Voor een deel is reeds aangegeven, dat kennis ontbreekt om een duidelijke ambitie op te baseren. In 2016 zal de kennis verworven worden om de strategie voor deze gebieden concreter te formuleren, opdat hier met ingang van 2017 invulling aan gegeven kan worden..

De ambitie is op dit moment slechts zeer beperkt afgestemd op andere gebiedspartijen in de verschillende gebieden. Ook hieraan zal in 2016 verder invulling gegeven worden. Er is wel rekening gehouden met zoekgebieden waar de afgelopen 5 jaar uitvoering is gegeven aan collectief weide- en akkervogelbeheer. De afstemming op de omgeving zoals waterschappen, gemeenten en terreinbeheerders moet verder worden verdiept.

3.1 Leefgebied open akkerlandschap klei

Het beheer in het leefgebied open akkerlandschap is goed inpasbaar in de agrarische bedrijfsvoering. Het betreft veelal randenbeheer. De keuze of deelnemers uiteindelijk kiezen voor dit pakket wordt naast inpasbaarheid mede bepaald door de hoogte van de vergoeding en de mogelijke alternatieven zoals vergroening in het kader van het Gemeenschappelijk Landbouw Beleid (GLB). Onduidelijk is welke keuze de ondernemers hierin maken.

De ambitie op korte termijn is om te inventariseren wat de bereidheid tot deelname is aan vooral water gerelateerde beheerscontracten. In het gebied tussen de A59 en de Bergse Maas liggen locaties, die belangrijk zijn voor water en watergerelateerde natuur. In het oosten wordt onder de A59 in het kader van HoWaBo een ecoduct aangelegd met aansluiting op de Biessertpolder en de Bossche sloot en de Luysbroekse Wetering. Deze beide sluiten weer aan op de Somp- en zooslagen. In het westen liggen er reeds natte natuurparels langs de Elshoutse zeedijk. Het Koningvliet vormt een dwarsverband tussen dnatte natuur in het oosten en het westen van het gebied. In het gebied liggen ook eendekooien die hierbij zullen worden betrokken. De bedoeling is, om hier zoveel mogelijk natte natuurvriendelijke oevers te realiseren met bijpassend randenbeheer Met Waterschap Aa en Maas zijn al wel gesprekken gevoerd. Zodra hierover meer duidelijkheid bestaat zal een vertaling in de beheerstrategie worden opgenomen. Overleg met Waterschap Aa en Maas is reeds gaande. Zij hebben ook budget voor aanleg van e.a.

Met betrekking tot de Groote Wielen - Hertogwetering zal aansluiting gezocht worden bij de ontwikkelingen in collectief Oost-Brabant, omdat dit gebied aan sluit op Beerse Overlaet.

3.2 Leefgebied open akkerlandschap zand

Dit leefgebied is qua beheermaatregelen vergelijkbaar met het leefgebied open akkerlandschap op kleigronden. Met betreft met name randenbeheer aangevuld met wintervoedselveldjes.

Op de korte termijn is de ambitie om in drie zoekgebieden de streefwaarden van de handreiking te realiseren. In deze gebieden ligt momenteel al SNL agrarisch natuurbeheer en is reeds een gebiedscoördinator actief.

1. De Zeeg - Vughtse Gement: hier liggen in het huidige beheerplan niet veel randen. Ambitie is om gebied van 1.200 hectare in twee fasen ontwikkelen. Op korte termijn richten op kerngebied Vughtse Gement met waarschijnlijk de meeste deelnamebereidheid. Van daaruit wordt het gebied vergroot richting De Zeeg

2. Rielsche heide: hier is voldoende belangstelling bleek uit de weidevogelkringbijeenkomst begin april. Gehele vlek is 1.400 ha en er ligt nu voor 13.000,- euro akkerbeheer (8,4 hectare). Op korte termijn proberen gebied van 200 hectare te ontwikkelen met 10ha randen. Op lange termijn groeien naar 800 hectare (met 40ha randenbeheer).
3. Schijndelse heide; niet te groot qua oppervlak, prima gebied met voldoende deelnamebereidheid. Veel ervaring met collectief beheer. Op korte termijn omschakelen naar randvoorwaarden leefgebied open akkerlandschap.

Op de lange termijn is de ambitie om in 4 andere zoekgebieden het agrarisch natuurbeheer conform de handreiking op te zetten.

4. Hilvarenbeek: bekijken wat het draagvlak is
5. Reusel de Mierden: onderzoeken welke kansen er liggen en aansluiten bij initiatief Rouwenbogt voor de patrijs.
6. Cranendonck – Budel Oost: onderzoeken of er draagvlak is om plan te ontwikkelen. Waarschijnlijk meer potentie voor leefgebied open akkerlandschap dan voor leefgebied droge dooradering in deze regio.
7. Jekschotse heide: Wordt al veel gedaan via PAL en regeling rustzones. Proberen aan te sluiten bij Schijndelsche heide. Weidevogelgroep betrekken bij onderzoek kansrijkheid.

3.3 Droge dooradering vochtig

De zoekgebieden binnen dit leefgebieden liggen vaak omsloten of aangrenzend aan reservaatgebieden. Het agrarisch natuurbeheer moet daarom gezien worden als een belangrijke aanvulling op het reeds aanwezige landschap. Daarom zal met name voor dit leefgebied nog een analyse gemaakt moeten worden in hoeverre het huidige beheer aansluit bij de vereisten van de handreiking. Daarbij moet het huidige agrarisch natuurbeheer (SNL, StiKa en PAL) én de relevante landschapselementen in het deel van het natuurreservaat worden meegenomen. De randvoorwaarden uit de handreiking zijn complex, waardoor het lastig is een ambitie te formuleren. Er is daarom gekozen om ambities voor de korte termijn en de lange termijn te splitsen.

Op de korte termijn zullen in twee gebieden deelnemers worden benaderd voor het afsluiten van overeenkomsten. In deze gebieden kunnen ook de bestaande deelnemers hun overeenkomsten oversluiten of uitbreiden. Aanleg van nieuwe elementen kan mogelijk gefinancierd worden via de regeling Verbindingen Landschap Noord Brabant en subsidieregeling Biodiversiteit en leefgebieden.

1. Het Groene Woud; veel Pal-overeenkomsten lopen hier af in 2017. Er is nog een beperkt budget beschikbaar vanuit de Pal zelf. Er vinden besprekingen plaats om deze gelden mogelijk in te zetten voor verlenging van de overeenkomsten. Aflopende individuele overeenkomsten kunnen per direct oversluiten via nieuw collectief mits daar voldoende budget voor beschikbaar is.
2. De Grootte heide; Hier ligt al veel individueel agrarisch natuurbeheer bij slechts enkele deelnemers. Goed haalbaar om hier op korte termijn een beheerplan te ontwikkelen wat voldoet aan randvoorwaarden uit de handreiking.

Op de lange termijn wil het collectief de haalbaarheid van een beheerplan voor de volgende vijf zoekgebieden toetsen: Budel en Strijper Aa, Helvoirts broek, Kampina Zuid, Dommeldal - Essche stroom en Dal van de Reusel. Hier zullen grondgebruikers uitgenodigd worden op een info-avond of schriftelijk benaderd worden.

3.4 Toekomstbestendige duurzame waterlopen

In overleg met het waterschap Aa en Maas is besloten de (gebiedsgerichte) inzet van deze beheervorm eerst verder uit te werken alvorens deze beheer pakketten in te zetten. Deze uitwerking zal plaatsvinden t.b.v. de beheerstrategie 2017. Met Waterschap de Dommel lopen contacten om uit te zoeken of het collectief een rol kan spelen in het beheer van nieuwe natuur langs de Schoone Leij.

3.5 Duurzaam peilbeheer

In overleg met het waterschap Aa en Maas is besloten de (gebiedsgerichte) inzet van deze beheervorm eerst verder uit te werken alvorens deze beheer pakketten in te zetten. Deze uitwerking zal plaatsvinden t.b.v. de beheerstrategie 2017.

3.6 Groene zuivering

In overleg met het waterschap Aa en Maas is besloten de (gebiedsgerichte) inzet van deze beheervorm eerst verder uit te werken alvorens deze beheer pakketten in te zetten. Deze uitwerking zal plaatsvinden t.b.v. de beheerstrategie 2017.

3.7 Duurzaam bodembeheer

In overleg met het waterschap Aa en Maas is besloten de (gebiedsgerichte) inzet van deze beheervorm eerst verder uit te werken alvorens deze beheer pakketten in te zetten. Deze uitwerking zal plaatsvinden t.b.v. de beheerstrategie 2017.

4. Indicatieve budgetverdeling

Op basis van de bovenstaande strategie is een voorstel voor een indicatieve budgetverdeling gemaakt die op termijn kan worden gerealiseerd. Deze budgetverdeling kan pas op termijn worden gerealiseerd omdat het budget voor een groot deel vastligt in lopende contracten. Het vrijkomen van de middelen door beëindiging van contracten bepaalt de snelheid waarmee deze budget verdeling uiteindelijk kan worden gerealiseerd.

Er wordt voor gekozen om bestaande deelnemers niet te vragen om collectief over te stappen naar het ANLb 2016.

Hieronder de indicatieve budgetverdeling:

	Beheer + transactiekosten 120%	Beheer 100%	Transactiekosten 20%
Open akkerlandschap op klei/natte dooradering	€ 50.000,00	€ 41.666,67	€ 8.333,33
Open akkerlandschap op zand	€ 250.000,00	€ 208.333,33	€ 41.666,67
Droge dooradering vochtig;	€ 500.000,00	€ 416.666,67	€ 83.333,33
Totaal budget	€ 800.000,00	€ 666.666,67	€ 133.333,33

5. Aanpak beheerstrategie

In 2016 zal het collectief in vijf zoekgebieden de beschikbare middelen inzetten. In drie zoekgebieden binnen het leefgebiedstype Open akkerlandschap op zand (Vught/Heusden, Schijndel, Riel) en twee binnen het type Droge dooradering vochtig ('t Groene Woud, Grootte Heide). In deze gebieden is geruime ervaring met ANLb en de beschikbare middelen kunnen gericht ingezet worden met het doel om de vereisten vanuit de handreiking te halen. De vereisten vanuit de handreiking zullen niet direct gerealiseerd kunnen worden en derhalve is deze strategie een groeimodel, dat ernaar streeft deze vereisten op termijn (globaal in de eerste beheerperiode) te halen.

Voor een aantal zoekgebieden en de blauwe diensten is onvoldoende kennis beschikbaar en zal deze kennis in 2015/2016 verzameld worden, zodat deze in de beheerstrategie van 2017 en daarna vormgegeven kan worden. De ANV's zullen in dit traject nadrukkelijk gevraagd worden te ondersteunen.

Bijlagen

Bijlage 1. Instapcriteria Open akkerlandschap op klei met natte dooradering

Ecotoop	Criteria voor effectiviteit
Akkers	<ul style="list-style-type: none"> • Het gebied waar de maatregelen worden ingezet is tenminste 250 ha groot of maximaal 2 kilometer verwijderd van andere kerngebieden. Binnen het zoekgebied is er minimaal 500 ha kerngebied met een streven naar 1000 ha. • Voor het te beheren gebied wordt een integraal beheerplan gemaakt waarin verschillende ecotopen in dit leefgebied aan bod komen • De totale oppervlakte aan randenbeheer > 9 meter en wintervoedselveldjes beslaat tenminste 5% van het gebied, met een streven naar 20% • Maximaal 15% van het grondgebruik bestaat uit grasland, maïsteelt, met een streven naar 10% • Het aandeel graanranden of voedselveldjes, tenminste > 9 m breed, daarin is ten minste 50% • Het kan ook gaan om akkerfloraranden van tenminste 12 meter breed • Bij akkerfloraranden minimaal 500 meter rand per 100 ha gebied en beheer afstemmen op akkerflora • De gecontracteerde randen passen in een effectief beheerplan waarin de specificaties en afmetingen en het beheer zijn afgestemd op de lokale behoeften en waarvan de uitvoering wordt gecoördineerd
Sloot	<ul style="list-style-type: none"> • Voor zover maatregelen worden genomen in sloten buiten kerngebieden voor akkersoorten wordt een apart beheerplan gemaakt • Maatregelen voor de grote modderkruiper worden alleen genomen op plekken waar de soort al aanwezig is (Hiervan zijn verspreidingskaarten beschikbaar). • (Doodlopende) watergangen ten behoeve van de grote modderkruiper zijn voorzien van: <ul style="list-style-type: none"> o randen om inspoelen van meststoffen te voorkomen; o een dichte gevarieerde waterplanten en/of oeverplanten (helofyten)vegetatie; o kleinschalig in ruimte en tijd gefaseerd onderhoud waarbij steeds slootvakken afgesloten blijven voor ander vissoorten die jonge grote modderkruipers eten; o een zo natuurlijk mogelijk waterpeil • Geen jaarlijkse schouw voor sloten met doelsoorten maar planmatig cyclisch en gefaseerd onderhoud om de vier jaar als de vegetatiegroei dit toelaat
Rustgebieden voor wintergasten	<ul style="list-style-type: none"> • Het rustgebied is tenminste 100 ha groot en er bevinden zich geen versturende elementen (opgaande begroeiing, infrastructuur) binnen een straal van 150 meter van beheerde gebieden • Er is voldoende voedsel aanwezig in de vorm van oogstresten of anderszins
Dijk	Deskundigenoordeel noodzakelijk voor locatie voor beheer

Bijlage 2. Instapcriteria Open akkerlandschap op zand

Ecotoop	Criteria voor effectiviteit
Akker- en graslandranden	<ul style="list-style-type: none">• minimum schaal waarop de maatregelen worden genomen is een gebied van 200 ha in een min of meer open landschap• Het gebied waar de maatregelen worden ingezet is al rijk aan de doelsoorten of maximaal 2 kilometer verwijderd van andere kerngebieden• Voor het te beheren gebied wordt een integraal beheerplan gemaakt waarin verschillende ecotopen in dit leefgebied aan bod komen• Gestreefd wordt naar 1 à 2 ha wintervoedselgewas of graanranden tenminste 9 meter breed per 100 ha• De bloemrijke graslandranden met een extensief (1x per jaar) of zeer extensief (1x per 3 jaar) maaibeheer worden alleen gerealiseerd aan de zuidzijde van rustig gelegen opgaande begroeiing of langs sloten en zandwegen• De totale oppervlakte aan randen (akkerflora tenminste 12 meter breed en graslandranden tenminste 9 meter breed) inclusief extensief beheerde ruige bermen en ruigtes is tenminste 5%
Ruigte	<ul style="list-style-type: none">• Tenminste 2 kilometer extensief beheerde ruige bermen en greppels per 100 ha

Bijlage 3. Instapcriteria Droge dooradering vochtig

Ecotoop	Criteria voor effectiviteit
Poelen	<ul style="list-style-type: none"> • Clusters van tenminste drie poelen, maximaal 400 meter verwijderd van andere clusters en bezette poelen, liefst bronpopulaties in natuurgebieden • Indien buiten 1 kilometer van bestaande populaties dan tussen de 5-10 poelen • Voor de poelenclusters en de omgeving wordt een integraal beheerplan gemaakt waarbij wordt samengewerkt met andere terreineigenaren, ook in de EHS/NNN • Poelen zijn niet verbonden met sloten of ander open water en er vindt geen instroom van mest- of gifstoffen plaats. De ondergrond van nieuw aan te leggen poelen is niet te zwaar verontreinigd met meststoffen (stikstof en fosfaat) • Planmatig, roulerend, cyclisch onderhoud eens in de drie jaren of als de vegetatiegroei dat toelaat minder vaak • Precieze dimensies, expositie, ligging en omgevingskenmerken zijn afgestemd op soort specifieke eisen van de doelsoorten • Het collectief spreekt bijvoorbeeld met het waterschap af de waterkwaliteit te monitoren omdat vermesting een groot risico is • Bij intensieve beweiding worden de poelen uitgerasterd. Indien nodig wordt dynamisch uitrasteren toegepast. Dit geldt niet voor boomkikkerpoelen bij zeer extensieve begrazing (paarden/pony's)
Opgaande begroeiing	<ul style="list-style-type: none"> • Planmatig beheerde eenheden zijn minimaal 50 ha groot en binnen het zoekgebied samen tenminste 1000 ha • Indien geen andere biotopen worden beheerd in de eenheid wordt een apart beheerplan gemaakt • De dichtheid aan zo min mogelijk onderbroken, ecologisch beheerde lijnvormige opgaande begroeiing en bosranden is minimaal 2 kilometer per 100 ha of neemt tenminste 4% van de oppervlakte in • Tenminste 25% van de lijnvormige landschapselementen is tenminste aan één kant, liefst aan de zuidkant, voorzien van randenbeheer om vermesting te voorkomen en de ontwikkeling van mantel- en bloemrijke zoomvegetaties te bevorderen.
Akkers en akkerranden	<ul style="list-style-type: none"> • Maximaal één locatie per deelgebied vlakdekkend akkerflorabeheer • Een beoordeling van een deskundige van de locatie als geschikt voor vlakdekkend akkerflorabeheer met inrichtingsvoorstel • De totale oppervlakte akkerflorabeheer, graanranden en wintervoedselveldjes is minimaal 2% van de akkers in het kerngebied • Akkerfloraranden, graanranden en wintervoedselveldjes hebben een minimale breedte van 12 meter
Graslanden en Graslandranden	<ul style="list-style-type: none"> • Op maximaal 5 lokaties per deelgebied vlakdekkend hooilandbeheer voor flora met in totaal maximaal 5 ha per deelgebied; • Een beoordeling van een deskundige van de locatie als geschikt voor botanisch grasland beheer; • De randen in combinatie met de opgaande landschapselementen zijn tenminste 3 meter, overige randen minimaal zes meter breed.